

Metodické usmernenie Ministerstva kultúry Slovenskej republiky pre obce týkajúce sa dodržiavania slovenskej spisovnej normy pri pomenúvaní ulíc a iných verejných priestranstiev

Obec sa pri pomenúvaní ulíc a iných verejných priestranstiev riadi týmito právnymi predpismi:

- zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“),
- zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnom jazyku“),
- vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 31/2003 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o označovaní ulíc a iných verejných priestranstiev a o číslovaní stavieb v znení vyhlášky č. 141/2015 Z. z.

Názvy ulíc a iných verejných priestranstiev sa podľa § 3a zákona o štátnom jazyku uvádzajú v štátnom jazyku. Štátnym jazykom sa rozumie slovenský jazyk v kodifikovanej podobe. Obec pomenúva ulice a iné verejné priestranstvá v súlade s platnou kodifikáciou.

Kodifikačnými príručkami, v ktorých sú zahrnuté všeobecne platné a všeobecne záväzné normy slovenského spisovného jazyka, sú:

1. **Pravidlá slovenského pravopisu.** Bratislava, Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 4. vydanie 2013,
2. **Krátky slovník slovenského jazyka.** Bratislava, Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 4. vydanie 2003,
3. **Kráľ, Á.: Pravidlá slovenskej výslovnosti.** Martin, Matica slovenská, 2. vydanie 2009,
4. **Ružička, J. a kolektív: Morfológia slovenského jazyka.** Bratislava, Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied 1966.

Pravidlá slovenského pravopisu a Krátky slovník slovenského jazyka sú prístupné na webovom sídle Ministerstva kultúry Slovenskej republiky (<http://www.culture.gov.sk/posobnost-ministerstva/statny-jazyk/kodifikacne-prirucky>). Morfológia slovenského jazyka je prístupná na webovom sídle Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra Slovenskej akadémie vied (<http://www.juls.savba.sk/ediela/msj/>).

Názvy ulíc a iných verejných priestranstiev sa určujú podľa § 2b ods. 3 zákona o obecnom zriadení.

Obec pri pomenúvaní ulíc a iných verejných priestranstiev postupuje podľa týchto pravidiel:

- a) súčasťou názvu ulice je slovo ulica alebo označenie druhu iného verejného priestranstva (t. j. námestie, nábrežie, aleja, most alebo iné), napríklad Ulica Ľudovíta Štúra, Ulica kniežaťa Pribinu, Námestie osloboditeľov, Námestie slobody, Námestie mieru, Nábrežie armádneho generála Ľudvíka Svobodu, Sad Janka Kráľa, Most Slovenského národného povstania a pod. Podľa Pravidiel slovenského pravopisu sa považuje za vlastné meno celé spojenie, čo znamená, že slová napríklad ulica, nábrežie, aleja, námestie na začiatku názvu verejného priestranstva sa píše s veľkým začiatočným písmenom (za ním nasleduje vlastné meno alebo iné podstatné meno v genitive, t. j. v 2. páde). Uvedenie len jednej časti (polovice) názvu ulice alebo iného verejného priestranstva nie je uvedením názvu, ktorý je orgán verejnej správy povinný používať vo verejnom styku. Výnimkou sú len predložkové názvy typu Pri starom mlyne, Na paši, Na vyhládke a pod.,
- b) v názvoch ulíc so zhodným prívlastkom sa uvádza prívlastok pred podstatným menom ulica, napríklad Krátka ulica, Lipová ulica, Pekná ulica, Púpavová ulica, Dostojevského rad, Duklianska ulica,
- c) ak sa utvára názov ulice a iného verejného priestranstva od názvu obce (mesta), postupuje sa podľa súčasne platných slovotvorných postupov, ktoré sú obsiahnuté v špeciálnej časti Pravidiel slovenského pravopisu (s. 519 – 590) Názvy obcí na Slovensku, napríklad Číž –

čížsky (Čížska ulica), Detva – detviansky (Detvianska ulica), Nové Zámky – novozámocký (Novozámocká ulica), Senohrad – senohradský (Senohradská ulica), Šaľa – šalienský (Šalienská ulica), Zvončín – zvončinský (Zvončinská ulica),

- d) ak sa utvára názov ulice a iného verejného priestranstva od mien osobností, používa sa príslušný tvar privlastňovacieho prídavného mena utvoreného od vlastného podstatného mena príponami -ov, -ova, -ovo, -in, -ina, -ino, napríklad Palkovičov most, Štúrova ulica, Rázusovo námestie, Wilsonovo nábrežie, Timravin sad, Zguriškina ulica, Timravino námestie, alebo utvoreného od vlastného mena, ktoré má podobu prídavného mena, príponami -ej, -ho, napríklad Vansová – Ulica Terézie Vansovej, Vajanský – Vajanského nábrežie,
- e) ak sa utvára názov ulice a iného verejného priestranstva od mien historických osobností z uhorského obdobia slovenských dejín, postupuje sa podľa Pravidiel slovenského pravopisu, kde sa stanovuje, že v týchto menách sa po samohláskach a po všetkých spoluhláskach okrem tvrdých d, t, n píše i, napríklad Pálfiho ulica, Ulica Esterházióvcov,
- f) ak sa tvoria názvy ulíc a iných verejných priestranstiev od zvieracích podstatných mien, postupuje sa v súlade s pravidlami tvorenia zvieracích prídavných mien, ktoré sú uvedené v kodifikačnej príručke Morfológia slovenského jazyka (s. 203 a 204), napríklad Drozdia ulica, Líščia cesta, Medvedí chodník, Stračia ulica,
- g) ak sa tvoria názvy ulíc a iných verejných priestranstiev od geografických objektov ležiacich mimo územia Slovenskej republiky, vychádza sa z geografických názvov uvedených v Pravidlách slovenského pravopisu (s. 41 – 42) a ostatných názvov uvedených v publikácii Slovenské vžitie názvy geografických objektov ležiacich mimo územia Slovenskej republiky (Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky 2000), napríklad Praha – Pražská ulica, Varšava – Varšavská ulica, Viedeň – Viedenská cesta.

Obec alebo orgány obce môžu požiadať Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky o stanovisko k jazykovej správnosti názvu ulice a iného verejného priestranstva. o

Vypracoval:

odbor štátneho jazyka sekcie umenia Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

Mgr. Jozef Švolík, v. r.
generálny riaditeľ sekcie umenia
Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

Bratislava 2. 1. 2019